

LUND UNIVERSITY

Policy Brief: Regeringen menar att det inte finns behov av lag om energigemenskaper

Palm, Jenny; Boije af Gennäs Erre, Ellen

2022

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Palm, J., & Boije af Gennäs Erre, E. (2022, maj 11). Policy Brief: Regeringen menar att det inte finns behov av lag om energigemenskaper. Internationella Miljöinstitutet, Lunds universitet.

Total number of authors:
2

Creative Commons License:
CC BY

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply: Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Foto: Shutterstock

POLICY BRIEF

Regeringen menar att det inte finns behov av lag om energigemenskaper

En energigemenskap utgörs av privatpersoner, organisationer och företag som bildar eller blir medlemmar i ett kooperativ som tillsammans producerar energi eller andra energitjänster. I samband med EU:s Clean Energy for all Europeans-paket från 2019 introducerades energigemenskaper i Sverige och 2020 presenterade Energimarknadsinspektionen ett förslag på lagstiftning som reglerar energigemenskaper.

I proposition 2021/22:153 *Genomförandet av elmarknadsdirektivet* fastslår regeringen att det i nuläget inte krävs någon ny lagstiftning för att reglera energigemenskaper. Energimarknadsinspektionen, som hade ansvaret att utreda frågan, föreslog att energigemenskaper skulle vara ekonomiska föreningar med ett skyddat namn där det framgår att de är just energigemenskaper. I propositionen bedömer regeringen att det inte behövs en speciell lag för energigemenskaper eftersom det inte finns några hinder i den nuvarande lagstiftningen att bilda energigemenskaper och att det därmed inte behövs någon ny reglering för att uppfylla EU:s förnybartdirektivs krav.

Regeringen försiktigt positiv till energigemenskapers potential

Synen på energigemenskapers potential är delad. I EU-direktivet bedöms energigemenskaper kunna öka

acceptansen för lokala förnyelsebara energiprojekt och skapa möjligheter för medborgare att delta i den gröna omställningen [1]. Energimarknadsinspektionen ser energigemenskapers potential att öka andelen förnybar energiproduktion, men bedömer trots allt att energigemenskaper inte kommer att spela en stor roll på den svenska marknaden [2]. I propositionen är regeringen försiktigt positiv till energigemenskapers potential och skriver att

“[...] det finns potentiellt positiva aspekter med energigemenskaper [...]”[3],

men bedömer inte att potentialen motiverar ett främjande ramverk i nuläget.

Regeringen hänvisar också till att det pågår flera förändringar parallellt som gynnar energigemenskaper. I propositionen nämns bland annat det nya undantaget från kravet på nätkoncession¹, regeringen menar

1. Se 22 c § i förordningen (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857)

att det förenklar energigemenskapers möjlighet att dela el inom gemenskapen. Ändringen innebär att man får installera markkablar mellan ett energilagrar eller produktionsanläggning och närliggande byggnader i syfte att dela eller lagra den producerade elen. Undantaget gäller både för el som delas inom samma fastighet och för närliggande fastighet.

Energigemenskaper behöver inga ytterligare incitament – men hinderanalys saknas

I dagsläget saknas incitament för att starta upp och driva energigemenskaper, såsom särskilda bidrag eller skatteavdrag riktade mot energigemenskaper. I propositionen uppger regeringen att det saknas behov av incitament och att avsaknaden av hinder för energigemenskaper är nog för att uppfylla kraven i EU-direktivet.

Regeringen låter däremot möjligheten för framtida lagändringar som främjar energigemenskaper vara öppen. Om ändringar i svensk rätt blir aktuellt skulle de i så fall avse energigemenskapers verksamhet och inte form. Regeringen ser då ett behov att vidare utreda vilka hinder som finns mot att bedriva energigemenskaper, speciellt sådant som förhindrar konsumentmakt samt hållbar och effektiv användning av energi. En sådan hinderanalys borde enligt EU:s förnybarhetsdirektiv dock redan ha genomförts:

“Medlemsstaterna ska göra en bedömning av befintliga hinder för och potentialen att utveckla gemenskaper för förnybar energi på sina territorier.” Artikel 22, (3) [1]

Det är förvånande att både Energimarknadsinspektionen och regeringen väljer att ignorera kravet på hinderanalys. En hinderanalys skulle exempelvis kunna

belysa problemet med att individer och kollektiv ges olika incitament att installera solpaneler, så som att ROT-avdrag för solcellsinstallationer är tillgängligt för de som äger sina fastigheter men inte för de som hyr eller för föreningar. Hinderanalysen skulle även kunna kartlägga konsekvenserna av att ingen energiskatt eller elnätsavgift på egenanvänd el utgår om de egna anläggningarna har en sammanlagd installerad effekt på under 500 kW. Konsekvenserna som nuvarande incitamentsstruktur får för energigemenskaper borde belysas. Men så har inte gjorts, vilket gör att Energimarknadsinspektionens utredning och regeringens proposition avseende energigemenskaper är undermålig.

[1] Europaparlamentets och Rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (omarbetning). EUT L 328/82

[2] R. Husblad, G. Morén, J. Nordström, C. V. Nylander, L. Tedebrand, and S. Wahlberg, "Ren energi inom EU - Ett genomförande av fem rättsakter," Energimarknadsinspektionen, Eskilstuna, Ei R2020:02, 2020.

[3] Proposition 2021/22:153. Genomförandet av elmarknadsdirektivet när det gäller nätverksamhet.

Finansierat av:

- EU Horizon 2020 för NEWCOMERS, grant number 837753.
- SCA+, Europeiska Regionala Utvecklingsfonden för Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak.
- Energimyndighetens projekt "Sol i gemenskap: deltagande, organisation och regelverk (SiG)", projektnummer P50951-1

**Smart Cities
Accelerator+**

www.iiiee.lu.se

LUNDS UNIVERSITET
INTERNATIONELLA MILJÖINSTITUTET

TEGNÉRSPLATSEN 4, LUND
BOX 196, 221 00 LUND

JENNY PALM
jenny.palm@iiiee.lu.se

ELLEN BOIJE AF GENNÄS ERRE
ellen.boije_af_gennas_erre@iiiee.lu.se